

УДК 37.02+[85:005]:37:018:46
DOI: 10.24144/2524-0609.2020.46.169-173

Кожем'якіна Ірина Володимирівна

кандидат педагогічних наук

старший викладач кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
КУ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

м. Суми, Україна

i.kozhem@rambler.ru

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5880-8342>

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті визначено проблему пошуку сучасного формату розвитку вчителя у системі післядипломної освіти. Розкрито необхідність використання інноваційних педагогічних технологій навчання як аспекту інноваційної діяльності викладача вищої школи у контексті розвитку сучасної освіти, зокрема післядипломної. Визначено спектр інноваційних педагогічних технологій, методів, прийомів як ефективних інструментів професійного розвитку вчителя в умовах післядипломної освіти. Схарактеризовано аспекти професійної взаємодії, що сприяють створенню креативного науково-освітнього середовища освітнього процесу. Висвітлено практичний досвід використання інноваційних педагогічних технологій, методів та прийомів та форм організації освітнього процесу, які сприяють активному неперервному професійному розвитку вчителів у системі післядипломної освіти. Представлено науково-методичне та дидактичне забезпечення професійного розвитку вчителів в контексті технологізації післядипломної освіти. Мета дослідження полягає у розкритті особливостей застосування інноваційних педагогічних технологій у діяльності викладача вищої школи в контексті післядипломної освіти вчителя. Такі методи як аналіз, систематизація, узагальнення та структурування дозволили отримати результати дослідження щодо активного запровадження інноваційних педагогічних технологій, методів та прийомів у освітній процес, спрямований на активний професійний розвиток вчителів у системі післядипломної освіти й розробці науково-методичного забезпечення неперервного професійного розвитку вчителів в контексті технологізації післядипломної освіти.

Ключові слова: педагогічна інновація; інноваційна педагогічна технологія; інноваційна діяльність; інноваційний потенціал; інноваційне навчання.

Вступ. Пріоритети розвитку сучасної системи вищої освіти, структурною складовою якої є післядипломна освіта, ставлять перед викладачем важливі завдання: сформувати цілеспрямовану, всебічно розвинену, критично мислячу, креативну особистість, здатну до гнучкості сприйняття, вміння працювати як самостійно, так і в команді в контексті освітнього процесу у закладах вищої освіти та сприяти її неперервному розвитку протягом життя у умовах післядипломної освіти.

Необхідною умовою вирішення означених завдань сьогодні виступає технологізація навчального процесу та активна інноваційна діяльність викладача вищої школи, що в комплексі сприятиме створенню креативного науково-освітнього середовища освітнього процесу. Такі численні зміни в освітньому процесі, насамперед передбачають зміну мети, змісту, розробку та реалізацію технологій освіти, а також безпосередньо готовність викладача до технологічної інноваційної діяльності, що характеризується (визначається) активним, критичним, креативним застосуванням інноваційних технологій навчання і розвитку.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми запровадження інновацій в освіту досліджували вітчизняні фахівці І. Підласий [7], О. Савченко [10] та ін. Питання запровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах з'ясували Є. Крюкова, О. Америкіна [3] та ін..

Досліджувалось питання ролей викладача у реалізації інноваційного навчання (Е. Стрига) [12].

Вивчення проблем розвитку інноваційного потенціалу як особистісного ресурсу з'ясувала І. Миронова [5] та ін.

Аналіз освітніх інноваційних технологій, методів і способів організації інноваційної навчальної діяльності здійснювали І. Дичківська [2], А. Кітченко,

О. Любарська, О. Пехота [6] та ін.

Детальні дослідження щодо впровадження інформаційно-комунікаційних інновацій у навчальний процес ВНЗ здійснювали Р. Гуревич, М. Кадемія, М. Козар [1].

Активно досліджується специфіка інтерактивного навчання (О. Пошетун, Л. Пироженко) [8]; інтерактивні технології навчання дорослих (О. Сисоєва та [11] та ін.).

Однак, незважаючи на такий широкий спектр наукових досліджень, проблематика інноваційної діяльності сучасного викладача вищої школи потребує подальшого дослідження щодо використання інноваційних технологій як інструменту ефективного розвитку вчителя у системі післядипломної освіти.

Мета дослідження полягає у розкритті особливостей застосування інноваційних педагогічних технологій у діяльності викладача вищої школи в контексті післядипломної освіти вчителя.

Застосовані методи дослідження, такі як теоретичний аналіз і систематизація наукових джерел, дозволи виявити стан проблеми застосування інноваційних технологій в сучасному освітньому процесі; педагогічне спостереження і систематизація – отримати результати дослідження щодо активного запровадження інноваційних педагогічних технологій, методів та прийомів у системі післядипломної освіти; узагальнення та структурування з метою розробки науково-методичного та дидактичного забезпечення неперервного розвитку вчителів у системі післядипломної освіти.

Виклад основного матеріалу. Реалізація освітньої політики щодо підготовки конкурентноспроможного фахівця передбачає впровадження сучасних інноваційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти. Практична реалізація технологічного навчального процесу можлива за умови «позитивного зрушення у професійному менталіте-

ті викладачів вищів» [12, с.48], тобто усвідомлення викладачем закладу вищої освіти необхідності і ефективності інновацій, активізації критичного та креативного мислення, внутрішніх професійних ресурсів, пошуку формату розвитку і саморозвитку професійних компетентностей.

Окреслені практичні зміни у професійній діяльності викладача визначаються готовністю вдосконалити власну педагогічну майстерність, розвивати різні компоненти професійної компетентності, тобто постійно розвивати власні професійні ресурси.

Одним із таких ресурсів вважається інноваційний потенціал особистості, зокрема особистості викладача, який розглядається І.Мироною [5, с.3], як складна інтегративна характеристика особистості, що включає в себе: індивідуальні здібності і ресурси педагога вищої школи, які дозволяють генерувати інноваційні ідеї і форми поведінки, уміння співвідносити внутрішні можливості особистості і умови діяльності, аналізувати ситуації сучасного освітнього простору, трансформувати традиційні підходи в інноваційні методи і технології викладання, креативно запроваджувати інноваційні підходи в освіті.

Ватро зазначити, що педагогічну інновацію прийнято визначати як нововведення, спрямоване на покращення певних аспектів системи освіти. Дослідники по-різному тлумачать терміни «нововведення» та «інновація»:

– це ідеї, і процеси, і засоби, і результати, взяті в якості якісного вдосконалення педагогічної системи (І. Підласий) [7];

– процес створення, поширення у використанні нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому (О. Савченко) [10];

– комплексні процеси створення, впровадження та поширення змін у педагогічному середовищі, зумовлені суспільною потребою (І. Дичківська) [2].

М.Лисенко трактує інновацію як термін на позначення нового поняття, правила, методики тощо, констатує, що у педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує дію і результати освітнього процесу (навчального, виховного) і визначає, що інноваційний процес в освіті – це сукупність спрямованих дій на її оновлення. Зокрема, педагогічну інновацію пропонує розглядати як особливу організацію діяльності і мислення, метою яких є організація нововведення в освітньому просторі, або як процес засвоєння, впровадження і поширення нового в освіті [4].

Вітчизняні фахівці [1; 3; 4; 11; 12] досліджуючи проблеми сучасної вищої освіти вважають, що введення інновацій в освітній процес дозволить вивести її на новий якісний рівень, зробити здатною конкурувати з загальною призначеною європейською освітою.

Що стосується власне інноваційності, зазначимо, що інноваційний процес, за розумінням науковців [4; 7; 11] складається з виникнення ідеї, розробки нововведення, процесу впровадження інновації. Зокрема С.Сисоєва [11, с.61] декларує діяльну структуру інноваційного процесу як сукупність таких компонентів: мотиви – цілі – задачі – зміст – форми – методи, прийоми, техніки – результати. До структурних елементів педагогічно інноваційної діяльності входить: планування, моделювання, апробація, розповсюдження.

В сучасних умовах інноваційність освітнього процесу у вищих навчальних закладах здебільшого реалізується через зміст освіти, який закріплений в навчальних планах і програмах; організацію освітнього середовища, яке покращує певні характерис-

тики системи освіти; ціннісне та інформаційне забезпечення інноваційно-науково-освітнього процесу, що здійснюється у цьому середовищі; продуктивної діяльності навчального закладу; специфіку партнерських відносин викладачів і вчителів; підвищення інтелектуально-творчої активності викладачів; сукупність задіяних методів і технологій навчання.

З огляду на нормативні документи стосовно вищої школи, варто зазначити, що у Законі України «Про вищу освіту» серед основних завдань вищих навчальних закладів передбачається «забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності» [9].

За висновками Є. Крюкова, О.Амерідзе [3, с.55] для позначення форми організації педагогічної інноваційної діяльності, що привносить зміни (найчастіше позитивні) в освітній практиці, а також цілеспрямованого впровадження нововведень в педагогічну практику, або комплексного інтегрованого процесу нововведення в педагогічну практику, вітчизняними педагогами вживається термін «педагогічні інноваційні технології».

Варто зазначити, що на сьогодні не існує єдиної думки щодо визначення поняття «педагогічна технологія». Однак вважаємо, що «педагогічна технологія» безпосередньо пов'язана з інноваційним навчанням, що є дуже важливим ресурсом якісної та ефективної вищої професійної освіти.

На основі аналізу наукових досліджень фахівців (Р.Гуревич, М.Кадемія, М.Козяр) [1] зазначають, що інноваційне навчання передбачає насамперед, різні сучасні моделі навчання: - e-learning (електронне навчання), - m-learning (мобільне навчання), - blended-learning (змішане навчання), - flipped-learning (перевернуте навчання), - ubiquitous learning (всепроникаюче навчання); а також запровадження інноваційних форм здійснення навчання, насамперед, дистанційне навчання за допомогою мережі Інтернет та спеціальних програм в режимі онлайн, навчальних платформ і інтелектуальних навчальних систем.

При цьому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як кейс-технології (пакети навчально-методичних матеріалів для навчання, контрольні завдання та тести контролю), телевізійні технології (замкнуті телевізійні системи із зворотнім зв'язком), технології відео конференцій (засоби забезпечення двостороннього аудіо- та відеозв'язку на значних відстанях) [1], вебінари, Skype-лекції, мультимедійні презентації, відеоуроки, комп'ютерні ігри, тренажери, застосування інтерактивних дошок та панелей, конструювання, комп'ютерне тестування, алгоритми, моделювання ситуацій тощо.

Використання різноформатних інформаційних технологій у навчальному процесі, на думку І. Дичківської, сприятиме розвитку не лише більш високого рівня мотивації викладача до ефективної професійної діяльності, його критичного мислення, а й формуванню телекомунікаційного співтовариства, реалізації активних форм конструктивної комунікативної взаємодії між викладачем і слухачем [2, с. 172].

В контексті інноваційного навчання створюється відповідне електронно-інформаційне середовище, що передбачає використання електронних підручників, словників і наочних посібників; довідників, енциклопедій; електронних бібліотек; застосування різноманітних дидактичних матеріалів, розроблені навчально-методичні посібники, електронні навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін тощо.

Дієвими інструментами навчання у вищій шко-

лі стають інтерактивні технології, які обумовлюються взаємодією викладача та вчителів (слухачів курсів підвищення кваліфікації). До інтерактивних технологій, які належать до інноваційного навчання, фахівці [7; 8] відносять кооперативне навчання у групах, метод проєктів, метод мозкового штурму, метод ідей, «Ажурна пилка», «Кейс-метод», «Велике коло», «Шкала думок», «Бесіда за Сократом», «Асоціативний куш», «Відкритий мікрофон», конференції, проблемні круглі столи та брифінги, театральні постановки, ділові та рольові ігри, заняття взаємного навчання, тощо заняття-імітаційно-моделюючі ігри (імітація фахової діяльності, виконання ролей за сценарієм); лекції-подорожі; лекції-візуалізації; лекції вдвох; лекції із запланованими помилками, бінарні лекції, дискусії.

Впровадження інноваційних технологій, відкритість бази знань за рахунок підключення до глобальних мереж знань, діалоговий режим спілкування з вчителями створює навчальне професійно орієнтоване інформаційне середовище, що сприяє підвищенню якості навчання і розвитку професійної компетентності викладачів. Відтак, погодимось з С.Сисоєвою, яка зазначає, що сучасний педагог має усвідомлювати тенденції розвитку швидкозмінного світу, формувати свої навички та вміння протягом життя, розвивати інформаційну культуру та творчі якості особистості [3, с.61].

Зазначимо, що освітньо-розвивальна діяльність вчителя сьогодні є надзвичайно активною, інформативно наповненою, мобільною. Зважаючи на великий інформаційний простір сучасного вчителя, для максимального сприйняття, засвоєння, осмислення та подальшого застосування необхідної інформації, освітній процес підвищення кваліфікації потребує візуалізації інформативного матеріалу.

Існує значна кількість методів, прийомів, технік та технологій, щодо трансформації інформативного матеріалу у ефективні візуальні компоненти (блоки). Серед відомих технологій візуалізації варто відмітити мультимедійні презентації.

На базі КУ «Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти» активно використовуються мультимедійні презентації як для навчальної діяльності у курсовий період, так і для самостійної роботи, процесу саморозвитку в межах дистанційного етапу (компоненту) у міжкурсний період, а також для самоосвіти у форматі дистанційної форми навчання на платформах Moodle та Microsoft Teams. Можливості Microsoft Teams дозволяють презентацію застосовувати не тільки як активний демонстраційний засіб, але й як інтерактивний прийом для спільної групової співпраці.

Цікавим і ефективним для вчителів став такий метод презентації інформативного матеріалу як скрайбінг. Така техніка візуалізації не тільки сприяє запам'ятовуванню великої кількості інформації для самих вчителів, але й водночас навчає їх ефективній необтяжливій подачі навчального матеріалу для учнів з будь-якого предмету.

Для розвитку професійної компетентності вчителів впроваджуються активні та інтерактивні форми та методи навчання; використовуються електронні освітні навчальні матеріали, які забезпечують ефективну діалогову взаємодію із суб'єктами освітнього

процесу на основі вільного володіння вербальними і невербальними засобами спілкування/комунікації та розв'язання завдань, пов'язаних із формуванням особистості учнів.

На основі інформаційно-комунікаційних технологій розроблено і впроваджується в освітній процес підвищення кваліфікації вчителів різних категорій електронні дидактичні матеріали у форматі Web-квесту для самоосвітньої діяльності вчителів у міжкурсний період; віртуальний (електронний) інтерактивний кабінет (сторінка) вчителя; блог викладача.

Основними формами організації освітнього процесу стають проблемні лекції, нетрадиційні практичні заняття, тренінги, семінари, конференції з обміну досвідом, професійні конкурси, творчі майстерні, науково-практичні конференції, науково-теоретичні та інструктивно-методичні семінари, авторські творчі майстерні. Провідне місце відведено таким методам навчання, як круглий стіл, дискусія, професійно-орієнтовані ігри, презентації, майстер-класи, метод проєктів, метод інтерактивних вправ, аналіз педагогічних ситуацій.

З-поміж засобів використовуються е-навчальні посібники, діагностичний інструментарій та тестові завдання в режимі онлайн, мультимедіа, ІКТ, інтерактивні дошки (SMART-board, POLY-board), електронні освітні ресурси.

Потребують урізноманітнення варіативні форми організації курсів підвищення кваліфікації, які б активізували самоосвітню діяльність. Тому до таких форм як очна і очно-дистанційна, активно додаються форми, які дають можливість вчителю вибору траєкторії власного розвитку: курси за вибором, проблемні, експрес-курси, дистанційні курси на платформі Microsoft Teams.

Головними особливостями інноваційної педагогічної діяльності є особистісний (або особистісно-зорієнтований) підхід (спрямований на розвиток особистості), творчий, дослідно-експериментальний характер, стійка вмотивованість на пошук нового в організації освітнього процесу.

Вважаємо, що ефективність діяльності викладача безпосередньо залежить від готовності до інноваційної діяльності, тобто сучасного формату мислення, аналізу і вибору технологій навчання, їх креативного впровадження, якісної рефлексії результатів навчання.

Викладений матеріал дозволяє зробити наступні **висновки**. Впровадження інноваційних технологій у освітній процес вищих навчальних закладів, зокрема закладів післядипломної освіти, сприяють ефективнішому опануванню навчального матеріалу, його розумінню і практичній самореалізації; створює умови для неперервного розвитку та саморозвитку вчителів протягом життя. Основними перевагами інноваційного навчання є набуття вчителями та викладачами нових компетентностей та професійного розвитку, відповідно недоліками інноваційного навчання є неготовність викладачів до запровадження активних змін у своїй педагогічній діяльності. Тому вважаємо, що проблема застосування інновацій в освітньому процесі є актуальною та потребує подальшого вивчення, зокрема в контексті зміни стереотипів післядипломної освіти відповідно до світових практик.

Список використаної літератури

1. Гуревич Р. С., Кадемія М.Ю., Козяр М.М. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців: монографія / за ред. Р.С.Гуревича. Львів : ЛДУ БЖД, 2012. 380с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Крюкова Є.С., Америкдзе О.С. Впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах. *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія «Філологія. Педагогіка».

- Збірник наукових праць. К. 2017. №10. С.54–57.
4. Лисенко М.В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10. Київ, 2013. 16 с.
  5. Миронова И.В. Развитие инновационного потенциала преподавателя вуза в дополнительном профессиональном образовании: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Москва, 2020. 23 с.
  6. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М.Пехота та ін.; за заг. ред. О.М.Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
  7. Підласий І.П. Педагогічні інновації. *Рідна школа*. 1998. № 12. С.34–35.
  8. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Навч.-метод. посіб./ За ред. О.І.Пометун. К.: А.С.К., 2004. 192 с.
  9. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. №1556-VII. *Офіц. вісн. України*. №63. 2014.. С. 1728.
  10. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. К.: Абрис, 1997. 416 с.
  11. Сисоева С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. / НАПН України, Педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
  12. Стрига Е.В. Ролі викладача вищого навчального закладу. *Наука і освіта*. 2013. №5. С.48–50.

References

1. Hurevych, R. S., Kademiya, M.Yu., & Kozyar, M. M. (2012). *Informatsiyno-komunikatsiyni tekhnolohiyi v profesyyniy osviti maybutnikh fakhivtsiv* [Information and communication technologies in professional education of future specialists]. LDU BJD. [in Ukrainian].
1. 2.Dychkivska, I.M. (2004). *Innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi* [Innovative pedagogical technologies]. Akademvidav. [in Ukrainian].
2. Kryukova, Ye. S., & Ameridze, O.S. (2017). Vprovadzhennya innovatsiynykh tekhnolohiy u vyshchyykh navchalnykh zakladakh. [Introduction of innovative technologies in higher educational institutions]. *Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute». Series: Philology. Pedagogy, 10, 54–57.* [in Ukrainian].
3. Lysenko, M.V. (2013). *Innovatsiyna paradyhma vyshchoyi osvity Ukrayiny za umov perekhodu do informatsiynoho suspilstva* [Innovative paradigm of higher education in Ukraine in the transition to the information society] (Extended abstract of candidate dissertation). National Technical University of Ukraine, Kyiv Polytechnic Institute. [in Ukrainian].
4. Myronova, Y.V. (2020). *Razvytye ynnovatsyonnoho potentsyala prepodavatelya vuza v dopolnytelnom professyonalnom obrazovanii* [Development of innovative potential of a university teacher in additional professional education]. (Extended abstract of candidate dissertation). Federal State Budget Education higher pedagogical institution «Moscow Pedagogical State University». [in Russian].
5. Pyekhota, O.M. (Ed.). (2001). *Osvitni tekhnolohiyi* [Educational technologies]. A.S.K. [in Ukrainian].
6. Pidlasyy, I.P. (1998). Pedahohichni innovatsiyyi [Pedagogical innovations]. *Ridna schkola, 12, 34–35.* [in Ukrainian].
7. Pometun, O.I., & Pyrozhenko, L.V. (2004). *Suchasnyy urok. Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya* [A modern lesson. Interactive learning technologies]. A.S.K. [in Ukrainian].
8. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrayiny vid 1 lyp. 2014 r. №1556-VII [About higher education: Law of Ukraine of July 1 2014 №1556-VII]. (2014). *Official Bulletin of Ukraine, 63, 1728.* [in Ukrainian].
9. Savchenko, O.Ya. (1997). *Dydaktyka pochatkovoyi shkoly* [Didactics of primary school]. Abrys. [in Ukrainian].
10. Sysoyeva, S.O. (2011). *Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya doroslykh* [Interactive technologies of adult learning]. EKMO. [in Ukrainian].
11. Stryha, E.V. (2013). Roli vykladacha vyshchoho navchal'noho zakladu [Higher education teacher's role]. *Science and education, 5, 48–50.* [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.10.2020 р.
Стаття прийнята до друку 15.10.2020 р.

Kozhemyakina Irina

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Department of Pedagogy, Special Education and Management
Municipal Institution «Sumy Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education»
Sumy, Ukraine

INNOVATIVE TECHNOLOGIES AS A TOOL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF POSTGRADUATE EDUCATION

Abstract. The article identifies the problem of finding a modern format of teacher development in the system of postgraduate education. The necessity of using innovative pedagogical technologies of teaching as an aspect of innovative activity of a higher school teacher in the context of development of modern education, in particular postgraduate, is revealed. The range of innovative pedagogical technologies, methods, receptions as effective tools of professional development of the teacher in the conditions of postgraduate education is defined. Aspects of professional interaction that contribute to the creation of a creative scientific and educational environment of the educational process are characterized. Interactive technologies that are determined by the interaction of teachers and teachers (students of advanced training courses) become effective tools of higher education. Aspects of realization of innovation of educational process in establishments of higher and postgraduate education are defined. We outlined practical changes in the professional activity of the teacher, determined by the willingness to improve pedagogical skills, to develop various components of professional competence, i.e. to constantly develop their own professional resources. The practical experience of using innovative pedagogical technologies, methods and techniques and forms of organization of the educational process, contributing to the active continuous professional development of teachers in the system of postgraduate education, are highlighted. The scientific-methodical and didactic support of professional development of teachers in the context of technologicalization of the postgraduate world is presented. The purpose of the study is to reveal the features of the application of innovative pedagogical technologies in the activities of higher education teachers in the context of postgraduate teacher education. Research methods used: theoretical analysis and systematization of scientific sources – allowed to identify the state of the problem of application of innovative technologies in the modern educational process; pedagogical observation and systematization – allowed to get the results of research on the active introduction of innovative pedagogical technologies, methods and techniques in the

system of postgraduate education; generalization and structuring – allowed to develop scientific –methodological, and didactic support for the continuous development of teachers in the system of postgraduate education. Conclusions were made on the introduction of innovative technologies in the educational process of higher education institutions, in particular postgraduate education institutions, which contribute to more effective mastery of educational material, its understanding and practical self-realization; creates conditions for continuous development and self-development of teachers throughout life.

Key words: pedagogical innovation; innovative pedagogical technology; innovation activity; innovation potential; innovative learning.